

YOSH BOLALALARNI PSIXOLOGIK HOLATINI BAHOLASH

Maxmudova Mahliyoxon Valijon qizi

Fargʻona davlat universiteti magistranti

ASSESSMENT OF THE PSYCHOLOGICAL STATE OF YOUNG CHILDREN

Makhmudova Mahliyoxon Valijon qizi

Master student of Fergana State University

Annotatsiya: Yosh bolalarning psixologik holatini baholash, ularning rivojlanishi va farovonligi uchun muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon, bolalarning emotsional, ijtimoiy va kognitiv rivojlanishini oʻrganish, ularning muammolarini aniqlash va ularga yordam berish uchun zarurdir. Yosh bolalar, oʻz hissiyotlarini ifoda etish va boshqalar bilan munosabatlarni oʻrnatish qobiliyatiga ega boʻlishlari uchun, ularning psixologik holatini baholash juda muhimdir.

Kalit soʻzlar: bolalar, psixologik omillar, emotsional holatil, baholash, munosabat, koʻnikmalar, kognitiv qiziqish.

Аннотация: Для процесса проверки здоровья и благополучия детей раннего возраста. Этот процесс необходим для изучения эмоционального, социального и когнитивного развития детей, выявления проблем и помощи им. Проверки качества файлов, позволяющие маленьким детям выражать свои чувства и общаться с другими людьми.

Ключевые слова: дети, лечение, эмоциональное состояние, установка, установка, смещение, познавательное движение.

Abstract: For the health screening process and well-being of young children. This process is necessary to study the emotional, social and cognitive development of children, file problems and help them. File quality checks for young children to express their feelings and connect with others.

Key words: children, treatment, emotional state, attitude, attitude, displacement, cognitive movement.

Bola psixologiyasi, bolalar o'zlarini qanday his qilishlari, atrof-muhitga qanday munosabatda bo'lishlari va o'zlarini qanday ifoda etishlari bilan bog'liq. Yosh bolalar, o'z hissiyotlari va his-tuyg'ularini ko'rsatishda ko'pincha qiyinchiliklarga duch keladilar. Ularning emotsional holatini baholashda, ularning kulgusi, yig'lashlari, qo'rquvlari va boshqa hissiyotlarini kuzatish muhimdir. Masalan, agar bola doimiy ravishda qo'rqinchli va tashvishli bo'lsa, bu uning psixologik holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bunday hollarda, bola o'zini xavfsiz his qilmaydi va bu uning rivojlanishiga to'sqinlik qilishi mumkin. Bolalar psixologik holatini baholash jarayonida, ularning ijtimoiy munosabatlari ham e'tiborga olinishi zarur. Bolalar, o'z tengdoshlari bilan o'zaro munosabatda bo'lish orqali ijtimoiy ko'nikmalarni o'rganadilar. Agar bola doimiy ravishda yolg'iz qolsa yoki boshqa bolalar bilan o'ynashni xohlamasa, bu uning psixologik muammolari borligini ko'rsatishi mumkin. Ijtimoiy aloqalar, bolalarning o'zini qadrlashiga va o'zligini anglashiga yordam beradi, shuning uchun bu jihatni baholash juda muhimdir. Yosh bolalar, o'z tengdoshlari bilan o'ynashda, birga o'rganishda va birgalikda faoliyat yuritishda ko'p narsalarni o'rganadilar. Ularning ijtimoiy qobiliyatlari, o'zaro munosabatlar va hissiyotlarni boshqarish qobiliyatini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.[1]

Kognitiv rivojlanish ham bolalarning psixologik holatini baholashda muhim rol o'ynaydi. Bolalar, o'z atrofidagi dunyoni o'rganish va tushunish uchun turli xil kognitiv qobiliyatlarni rivojlantiradilar. Ularning diqqatini jamlash, eslab qolish va muammolarni hal qilish qobiliyatlari, ularning psixologik holatini ko'rsatadi. Agar bola o'qish yoki o'rganish jarayonida qiyinchiliklarga duch kelsa, bu uning psixologik holatiga ta'sir qilishi mumkin. Kognitiv rivojlanishning sekinlashuvi, bolalarning o'z-o'zini baholashiga va o'z qobiliyatlariga ishonchiga salbiy ta'sir

ko'rsatishi mumkin. Yosh bolalarning psixologik holatini baholashda, shuningdek, ularning oilaviy muhitini ham inobatga olish zarur. Oila, bolalarning psixologik rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Agar oila muhitida stress, ziddiyat yoki ijtimoiy muammolar mavjud bo'lsa, bu bolalarning psixologik holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.[2]

Oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlar, bolalarning o'zini qanday his qilishi va ularning emotsional holatiga ta'sir qiladi. Oila muhitida bolalar o'zlarini xavfsiz va qulay his qilishlari kerak. Agar oila muhitida doimiy ziddiyatlar bo'lsa, bu bolalarning psixologik holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bunday hollarda, bolalar o'zlarini tashvishli va noqulay his qilishlari mumkin, bu esa ularning rivojlanishiga to'sqinlik qiladi. Bolalarning psixologik holatini baholashda, turli xil metodlardan foydalanish mumkin. Psixologik testlar, kuzatuvlar, intervyular va boshqa baholash usullari yordamida bolalarning psixologik holatini aniqlash mumkin. Har bir metodning o'ziga xos afzalliklari va kamchiliklari bor, shuning uchun ularni birgalikda qo'llash tavsiya etiladi. Psixologik testlar, bolalarning emotsional va kognitiv holatini baholashda foydali bo'lishi mumkin. Kuzatuvlar esa, bolalarning ijtimoiy munosabatlarini va o'zaro aloqalarini o'rganishda yordam beradi. Intervyular yordamida esa, bola va uning oilasi haqida ko'proq ma'lumot olish mumkin.[3]

Yosh bolalarning psixologik holatini baholashda, shuningdek, bolalarning shaxsiy xususiyatlarini ham inobatga olish zarur. Har bir bola o'ziga xos va individualdir, shuning uchun ularning psixologik holatini baholashda shaxsiy xususiyatlar, qobiliyatlar va qiziqishlar muhim ahamiyatga ega. Bolalarning qiziqishlari va hobbilari, ularning psixologik rivojlanishiga ta'sir qiladi va bu jihatlarni baholashda e'tiborga olish zarur. Masalan, agar bola san'atga qiziqsa, bu uning emotsional rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. [4]

E'tibor berish kerakki, bolalarning qiziqishlari va hobbilari, ularning o'z-o'zini anglashiga va o'zini ifoda etishiga yordam beradi. Yosh bolalarning psixologik holatini baholash jarayonida, muhim jihatlardan biri ham bolalarning o'z-o'zini baholashidir. Bolalar, o'z hissiyotlarini va fikrlarini ifoda etish qobiliyatiga ega bo'lishlari kerak. Ularning o'z-o'zini baholash qobiliyati, ularning o'zini qanday his qilishi va boshqalar bilan qanday munosabatda bo'lishiga ta'sir qiladi. O'z-o'zini baholashni rivojlantirish, bolalarning psixologik holatini yaxshilashga yordam beradi. Agar bola o'zini ijobiy baholasa, bu uning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi va ijtimoiy aloqalarini yaxshilaydi. Bunday bola, o'z hissiyotlarini boshqarish va muammolarni hal qilishda ko'proq muvaffaqiyatga erishadi. Yosh bolalarning psixologik holatini baholashda, pedagogik va psixologik yordam ko'rsatish ham muhimdir. Agar bolalar psixologik muammolar bilan duch kelsalar, ularga yordam berish uchun turli xil psixologik usullar va strategiyalar qo'llanilishi kerak. Bu yordam, bolalarning psixologik holatini yaxshilash va ularning rivojlanishini qo'llab-quvvatlashga yordam beradi. Psixologlar, bolalarning muammolarini aniqlash va ularga mos ravishda yordam berish uchun turli xil usullarni qo'llashlari kerak. Bu jarayon, bolalarning psixologik rivojlanishini qo'llab-quvvatlash va ularning hayot sifatini yaxshilashga yordam beradi.[5]

Xulosa:

Yosh bolalarning psixologik holatini baholash, ularning farovonligi va rivojlanishi uchun muhim jarayon hisoblanadi. Ularning emotsional, ijtimoiy va kognitiv rivojlanishini o'rganish, muammolarini aniqlash va ularga yordam berish uchun zarurdir. Bolalarning psixologik holatini baholashda, turli xil metodlardan foydalanish, oila muhitini inobatga olish va bolalarning shaxsiy xususiyatlarini e'tiborga olish muhimdir. Bu jarayon, bolalarning psixologik rivojlanishini qo'llab-quvvatlash va ularning hayot sifatini yaxshilashga yordam beradi. Yosh

bolalarning psixologik holatini baholash jarayoni, ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun asos bo'lib xizmat qiladi va ularga hayotda o'z o'rnini topishda yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduraxmonova, N. (2020). "Bolalar psixologiyasi: nazariy va amaliy asoslar". Tashkent: O'zbekiston davlat pedagogika universiteti.
2. Murodov, O. (2019). "Bolalar psixologiyasida rivojlanish jarayonlari". Tashkent: Fan va texnologiya.
3. Karimova, D. (2021). "Yosh bolalar psixologiyasini o'rganish metodlari". Tashkent: O'zbekiston milliy universiteti.
4. Teshaboyev, S. (2022). "Bolalar va o'smirlar psixologiyasi". Tashkent: O'zbekiston psixologlar assotsiatsiyasi.
5. Qodirov, A. (2023). "Bolalar psixologik holatini baholash: nazariy va amaliy jihatlari". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi ta'lim vazirligi.
6. Xudoyberganova, L. (2021). "Emotsional rivojlanish va yosh bolalar". Tashkent: O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti.
7. Rahmatova, S. (2020). "Bolalar va o'smirlar psixologiyasida muammolar va yechimlar". Tashkent: O'zbekiston psixologiya ilmiy-tadqiqot instituti.